



ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

12. mateřská škola Příbram

Adresa: Příbram III. 261 01 , Jungmannova 91

Identifikátor zařízení: 600 054 110

Zřizovatel: Město Příbram, Tyršova 108, 261 19 Příbram

Školský úřad Příbram, 28. října 24, 261 02 Příbram VII

Termín konání orientační inspekce: 6. – 10. ledna 2000

Čj.	025 19/00-1306
Signatura	ob5at104

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Plánování a příprava vzdělávací činnosti

Při plánování výchovně-vzdělávací činnosti vychází mateřská škola jednotně z obecně platného dokumentu „Program výchovné práce pro jesle a mateřské školy, – MŠMT čj. 33 483/83-201 a jeho rozpracované podoby časově tematických plánů.

Učitelky v jednotlivých třídách mají danou volnost při výběru a uspořádání témat i časového uspořádání. Výběrový způsob plánování zahrnuje tematické celky, které se vztahují k ročním obdobím, významným událostem, svátkům aj. Analýzou plánů bylo zjištěno, že jsou zde zahrnuty převážně rovnoměrně všechny složky výchovně-vzdělávací činnosti, ojediněle nejsou vhodně voleny úkoly, nebo je zaměněn cíl za prostředek k realizaci. Časová realizace plánů je většinou přizpůsobena podmínkám a okolnostem ve třídě, možnostem dětí. Teoreticky je i rozsah činností upravován s ohledem na aktuální složení dětí ve třídě.

Ve výchovně-vzdělávacím programu školy jsou částečně vytvářeny i podmínky pro rozvíjení zájmů dětí, zařazována je výuka seznamování hry na zobcovou flétnu, zprostředkována je výuka angličtiny a předplavecká výchova (viz níže), škola plánuje výlety, poznávací vycházky, kulturní a společenské akce.

Práce s dětmi se specifickými potřebami není kvalifikovaně cílená, rozsah péče je omezený. Individuální programy nejsou koncepčně plánovány a realizovány.

V oblasti přípravy a aktuální připravenosti většiny sledovaných učitelek na výchovně-vzdělávací proces výrazně chybí kreativita a promyšlenost.

Stanovené cíle výchovně-vzdělávací činnosti jsou v souladu se vzdělávacím programem mateřské školy, plánování je prováděno převážně v integrovaných celcích, které postihují přirozené logické souvislosti. Plánování má spíše nadprůměrnou úroveň.

Výrazné nedostatky jsou v připravenosti pedagogických pracovníků na výchovně-vzdělávací proces.

Oblast plánování a přípravy vzdělávací činnosti je celkově hodnocena jako průměrná.

Podmínky vzdělávací činnosti

Personální struktura odpovídá výchovně-vzdělávacímu programu mateřské školy, všechny pedagogické pracovnice splňují podmínku odborné a pedagogické způsobilosti k vyučování na mateřských školách. Ve výchovně-vzdělávacím programu je vhodně využito zájmové orientace některých učitelek. Věkové složení pedagogického sboru není optimální, v důchodovém věku jsou dvě ze šesti pedagogických pracovníků.

Ostatní zaměstnankyně mateřské školy tvoří nedílnou součást pracovního týmu a vytvářejí dobré podmínky pro práci pedagogických pracovníků a dětí. Maximálně je využito jejich pracovního potenciálu. Koordinace činností pedagogických a provozních pracovníků je bezproblémová, kooperace v mimořádných situacích a ve vzájemné zastupitelnosti je funkční.

Škola má ve vztahu k počtu a výchovně-vzdělávacímu programu odpovídající prostorové podmínky, také vybavení odpovídá realizovanému programu. Třídy a herny jsou vzhledem ke stimulaci dětí vybaveny vhodně, nedostatkem je však uspořádání nábytku v některých třídách, výrazně omezující děti ve spontánních i řízených pohybových aktivitách. Pomůcky, didaktická technika, metodická, odborná a naučná literatura jsou inovovány s přihlédnutím k rozpočtovým možnostem školy efektivně. Funkčnost a jejich využití jsou ale jen částečné, ve sledovaném procesu nebylo prokazatelné. Ve výuce chybí pestré využití dostupných pomůcek a závažným

nedostatkem je nevyužívání hudebního nástroje pedagogickými pracovníci v průběhu dne, nebo v souvislosti s výchovně-vzdělávací činností, kdy je hudební nástroj žádoucí.

Stanovený režim dne v mateřské škole teoreticky respektuje charakter výchovně-vzdělávacího programu a psychohygienické požadavky, v praxi ale není důsledně dodržován (např. nenávaznost při organizaci stravování a vznikající neefektivní prostoje, omezující podmínky pro spontánní i řízené pohybové aktivity). Pozitivem je upravená doba pasivního odpočinku nejstarších předškolních dětí. Pitný režim pro děti je v průběhu dne zajištěn.

Pracovní prostředí pro děti je vybaveno vhodně, světelné a tepelné podmínky jsou optimální. Všechny prostory jsou zjevně bezpečné, udržovány jsou v čistotě. Estetika prostředí školy je dobré úrovně, na výzdobě se spolupodílejí svými pracemi i děti.

Personální podmínky školy jsou spíše nadprůměrné, materiální, technické a psychohygienické podmínky celkově na průměrné úrovni.

Organizace, formy a metody vzdělávací činnosti

Činnosti sledované v průběhu školní inspekce dokládají realizaci klasického modelu organizačních forem aktivit v režimu dne. Střídání hrových spontánních činností s činnostmi řízenými nebylo zajištěno vyváženě, převládly programově řízené činnosti, včetně společně organizovaných režimových momentů (hygiena, WC).

Styl pedagogické práce je zažitý, preferuje frontální metodu, která je užívána většinou i jako prostředek a organizační forma. Diferenciace v náročnosti úkolů vzhledem k možnostem a schopnostem dětí nebyla zřetelná, individuální nebo skupinová práce byly zařazeny sporadicky. Pro uplatnění kreativního myšlení a sebeuplatnění v řízených činnostech byl poskytnut minimální prostor.

Užité metody a výchovné působení u některých vyučujících jsou málo podnětné. Efektivita postupů a zvolených prostředků je velmi nízká, převládá tradiční role učitelky založená na slovech, u některých učitelek převládá verbálního projev s malou smysluplností.

Volba prostředků a pomůcek vzhledem k cíli a obsahu činnosti nebyla zcela účelná. Společným znakem všech sledovaných pedagogických pracovníků je nízká tvořivost v oblasti přípravy a připravenosti na výuku (zajišťování a přípravy pomůcek a potřeb, promyšlenost organizace, využití alternativních vzdělávacích postupů např. uplatnění tvořivé dramatiky, projektů, smyslové výchovy

Společenské a kulturní návyky a samostatnost dětí jsou rozvíjeny průběžně a při sebeobslužných činnostech. Rutinní dovednosti dětí jsou na průměrné úrovni, nedostatky jsou ve zvládnutí návyků kulturního stolování.

Organizace práce, styl, volba forem a metod nejsou směrem k obsahu výchovně-vzdělávacích činností dostatečně efektivní, jen částečně pozitivně ovlivňují hodnotové postoje dětí, stimulaci, schopnost aplikace vědomostí, sebehodnocení dětí.

Tato oblast má citelně slabá místa.

Motivace a hodnocení

Motivace realizovaných činností běžnými prostředky především slovem učitelky bylo využito vždy jako částečná aktivizace dětí v nových činnostech. Výrazně chyběla motivace podnětnými pomůckami založená na spojitosti učiva s jejich praktickým užitím a aplikacemi. Málo aktivizující účinek motivace mělo v některých případech za následek utlumení zájmu o činnost.

Hodnocení dětí bylo v průběhu dne zaměřeno převážně pozitivně, bylo většinou využíváno pochval, v průběhu činností byl obvykle oceněn každý dobrý výkon. Ne vždy ale mělo

ověřování znalostí a dovedností charakter systematického vytváření zpětné vazby. U dvou vyučujících byla výraznější aktivita a spontaneita dětí tlumena četnými korekcemi chování a jednání dětí. Hodnocení v tomto případě postrádalo účinný motivační charakter.

Forma zhodnocení práce školy v globále nepostihuje zcela návaznost na dlouhodobou koncepci, příp. úpravy a reakce na aktuální změny. Analytická hodnota je nízká.

Účinnost motivace je nízká, hodnocení dětí je průměrné úrovní.

Interakce a komunikace

Škola vytváří dobré podmínky pro rozvoj sociálních kompetencí dětí a připravuje je pro další sociální existenci. Děti jsou zvyklé si většinou vzájemně pomoci, poradit, když se ocitnou v potížích. Reagují klidně, ohleduplně.

Pro verbální projev a sebevyjádření nebyl při řízených činnostech poskytnut dostatečný prostor, děti nebyly záměrně vhodně volenými otázkami podněcovány k obsažnější diskusi. Děti byly málo aktivní. Jazykový projev dětí je na rozdílné úrovni, v individuálních případech je jeho úroveň slabá.

Projev učitelek se vyznačuje spíše receptivním pojetím, často dominuje jejich mluvený projev, někdy manipulativní vedení až poučování.

Jednání pracovníků mateřské školy s dětmi bylo v době konání školní inspekce taktní, je vidět ochota pomáhat dětem tam, kde to potřebují. Vztahy mezi dětmi a učitelkami jsou vyrovnané.

Dostatečně nebyly vytvářeny optimální podmínky pro vzájemnou interakci a komunikaci v ranních hrách, k ovlivnění zájmu, aktivity a tvořivosti dětí nebyl využit efektivní a účinný přístup učitelky.

Všechny vyučující pozitivně ovlivňují vývoj vztahů mezi dětmi navzájem, nedostatky jsou ve vytváření více podnětného komunikačního prostředí, v podpoře spontaneity a vytváření dostatečného prostoru pro rozvoj aktivní slovní zásoby.

Oblast interakce a komunikace má průměrnou úroveň.

Spontánní činnosti

Pro spontánní činnosti nebyl v programu dne vymezen dostatečný prostor, pro tyto činnosti byla vymezena v režimu dne pouze doba při scházení a rozcházení dětí, omezeně při pobytu venku.

Ve hrách byla respektována svoboda dítěte, děti měly možnost výběru hraček, vstupem učitelky do volných činností byla zachována spontaneita dítěte, naopak ale nebyla evidentní stimulace učitelky při bezradnosti některých jedinců ve výběru her.

Spontánní činnosti při pobytu venku nebyly dostatečně zajištěny množstvím a sortimentem hraček nebo pomůcek, pro volný pohyb dětí nebyl vytvořen prostor ani vymezen dostatečný čas.

Pro spontánní činnosti nebyly v režimu dne vytvořeny dostatečně vhodné podmínky (seberealizace, pohyb, rozvoj tvořivosti a fantazie). Úroveň je spíše podprůměrná.

Řízené činnosti

Realizované programově řízené činnosti z oblasti rozvoje poznání, literární výchovy, tělovýchovného cvičení a hry na zobcovou flétnu probíhaly v souladu se stanoveným plánem.

Při výuce hry na zobcovou flétnu bylo velmi dobře využito opakování a upevňování poznatků. Nové poznatky byly přirozeně uváděny do souvislostí s dřívějšími a děti byly vedeny k aktivnímu používání znalostí. Nové znalosti a dovednosti byly začleněny do dřívějších osvojených poznatkových struktur. V práci vyučujících je patrná přirozená autorita.

V literární výchově nebyla dostatečně zajištěna vícestranná názornost, využití podnětných pomůcek. Malá pozornost byla věnována rozboru a práci s textem. V seznámení s textem převládla abstraktní forma sdělení. Velmi vhodně bylo v motivaci využito prožitků dětí.

Při ranním cvičení u obou sledovaných vyučujících většina činností postrádala tvůrčí náboj a dynamiku, organizace neumožňovala dětem spontánní spoluúčast, málo diferencované úkoly omezovaly jejich aktivní zapojení a dostatečně uspokojující seberealizaci. Silně omezující byly prostorové podmínky.

Při pobytu venku byla vyučujícími zvolena dominující oblast rozvoje poznání. Ve společných rozhovorech bez výrazné stimulace dětí byly nedostatečně vedeny k pochopení podstaty jevů, k objevování souvislostí byl malý prostor, z předcházejících znalostí nebyl patrný samostatný úsudek a dovednost zdůvodnit, příp. obhájit své stanovisko. Sporadicky byly zařazeny hravé prvky cíleně spojené s osvojováním nových souvislostí, což nepříznivě ovlivnilo aktivitu dětí a jejich zájem. Nedostatečně byla prováděna konfrontace pochopení dílčích souvislostí vhodně kladenými otázkami učitelek.

Sledované programově řízené činnosti vykazují převahu negativ.

Hodnocení kvality vzdělávací činnosti

Výchovně-vzdělávací činnost je realizována rutinními postupy (metody, formy, prostředky) v rozsahu stanoveném programem mateřské školy. Sledované oblasti vykazují pozitivní a negativní zhruba v rovnováze. Aktuální úroveň výchovně-vzdělávací činnosti je na základě zjištění ještě průměrná.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Dlouhodobá koncepce školy je stanovena, výhled a předpokládaný rozvoj školy je zpracován s perspektivou několika let. Koncepční záměry nebyly déleodobě podrobeny korekcím, založené na konfrontaci a rozboru výchozí aktuální situace se skutečným životem a činností školy. Některé postuláty obsažené v materiálu jsou pouze deklarovány, realizovány jsou jen částečně. Plán kontrolní činnosti je vypracován, nevychází ale z aktuálního stavu úrovně výsledků v uplynulém období.

V krátkodobém plánování chybí jednotlivé kroky realizace, celková promyšlená strategie, jasně formulované zdroje pro praktickou činnost dle skutečných podmínek. Průběžná konfrontace mezi stanovenými cíli a skutečnou úrovní jejich plnění není důkladnou systematickou analýzou, jako předpoklad k regulaci změn a racionalizaci požadavků na zaměstnance.

Škola má stanoveny cíle z hlediska vlastního dlouhodobého rozvoje, krátkodobé plánování není zcela účinným prostředkem efektivního a cíleného způsobu řízení školy.

Oblast plánování má celkově průměrnou úroveň.

Organizování

Organizování školy má stanovena pravidla v oblasti vzdělávací i provozní. Jsou vymezeny oblasti působení, povinnosti zaměstnankyň. Určena je také odpovědnost pro zástupkyni a další pracovníky v systému řízení a způsob kontroly v jednotlivých oblastech. Podíl pracovníků školy na řízení je zajištěn.

Řád školy má klasickou strukturu, vychází z dílčích ustanovení vyhlášky č. 35/1992 Sb., o mateřských školách. Z hlediska obsahu a formy postrádá prvky pozitivního liberalismu. Vzájemné vztahy školy a rodiny jsou dány spíše povinnostmi a minimálními právy dětí a rodičů, příp. pracovníků mateřské školy.

Pracovní doba pedagogických i provozních pracovníků je rozvržena efektivně.

Vnitřní i vnější informační systém je realizován zažitými a osvědčenými formami, má stanovena pravidla a je plně funkční. Pracovnice školy i rodiče získávají aktuální informace operativně. Informace jsou sdělovány převážně prokazatelně.

Povinná dokumentace stanovena § 45b zákona č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních byla orientačně kontrolována v tomto rozsahu: evidence dětí, přehledy o docházce dětí, přehledy výchovné práce, kniha úrazů. Kontrolovaná dokumentace je vedena na předepsaných nosičích dat. Vzhledem k významu vedení povinné dokumentace pro dokladování současné činnosti školy i příp. budoucí potřebu nemá dokumentace dostatečnou administrativní úroveň (např. chybí údaje v evidenčních listech dětí, chybí některé záznamy v přehledech výchovné práce ve dvou třídách (náplň dne), některé záznamy nedokumentují objektivně obsah výchovně-vzdělávacího programu ve třídě).

Organizování, vnitřní i vnější informační systém jsou funkčně zajištěny, dílčí nedostatky jsou ve formálním vedení povinné dokumentace.

Tato oblast má spíše nadprůměrnou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka školy vytváří organizační podmínky pro další odborný růst a vzdělávání učitelek, vzdělávání koresponduje se zájmem učitelek a jen částečně s potřebami školy. Individuální vzdělávání je jedním z motivujících kritérií hodnocení a stanovení nenárokových nadtarifních složek platu. Zpětné zúročení nových inspirujících podnětů, aplikace poznatků při volbě a používání pedagogických metod a forem práce však nebylo ve sledovaném výchovně-vzdělávacím procesu patrné.

Z podrobné analýzy a zjištění stavu vyplývá, že chybí důraznější vedení pedagogických pracovníků k realizaci nových efektivních metod předškolního vyučování.

Vzájemné mezilidské vztahy jsou tolerantní, harmonické, bez negativních projevů. Všechny pracovnice školy jsou ochotny podílet se na řešení vzniklých problémů. Motivace ředitelky školy ke vzájemné spolupráci je většinou účinná.

Vedení a motivování pedagogických pracovníků není dostatečně účinné, pro jejich odborný a kariéerní růst jsou kladeny nízké požadavky.

Sledovaná oblast má spíše podprůměrnou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní činnost ředitelky je rámcově plánována a průběžně prováděna.

Systém kontrol je zpracován obecně, většinou bez analýzy a vnitřního pravidelného vyhodnocování. Zpětná vazba je funkční jen částečně, opatření nejsou důsledně sledována.

Kontrola výchovně-vzdělávacího procesu není systematická, chybí důslednost v kontrole plánování, dokumentace, plán hospitací není aktualizovaný dokument. Záznamy z hospitací vykazují sklon vytvářet si schémata a mechanicky je aplikovat, s tendencí nadhodnocovat. V oblasti požadavků na uplatňování progresivní a efektivnější didaktické výchovně-vzdělávací koncepce práce pedagogických pracovníků jsou kladeny obecně nižší nároky. Hospitační činnost je pro učitelky málo přínosná. U některých pracovníků byly při kontrolních hospitacích zjištěny i některé základní nedostatky.

Pro periodické hodnocení pracovníků jsou stanovena a uplatňována kritéria, ale při aktuálním stavu kontroly a kladených nároků je např. hledisko „Kvalita výchovně-vzdělávací práce učitelek“, pouze proklamativní. Pracovnice znají kritéria hodnocení, částečně jsou využita k jejich motivaci a stimulaci. V pracovním hodnocení pedagogických pracovníků jsou značné rezervy, které při vhodném vedení a využití objektivních výsledků mohou zkvalitnit celkový styl výuky a sebereflexi.

Ředitelka školy má zpracován systém vnitřní kontroly vůči celé organizační struktuře. Účinnost kontroly výchovně-vzdělávacího procesu není dostatečně funkční. Deklarovaná kontrola je z velké části formální, chybí důslednost, větší propracovanost a odborná náročnost.

Tato oblast vykazuje citelně slabá místa.

Hodnocení kvality řízení

Řídící proces je realizován spíše v jednotlivostech, výrazné nedostatky jsou v odborném vedení pedagogických pracovníků, účinné kontrole a hodnocení.

V oblasti organizování chodu mateřské školy je řízení funkční a účelné.

Celková úroveň řízení je ještě průměrná.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

- Mateřská škola zprostředkovává pro nejstarší věkovou skupinu předškolních dětí v době výchovně-vzdělávacího programu mateřské školy výuku angličtiny cizím lektorem za úplatu. V době výuky není zajištěna bezpečnost dětí pedagogickou pracovnící mateřské školy. Pedagogické pracovníce nemají písemné pověření zástupcem dítěte k předání dítěte pověřené osobě. Dochází tím k porušení § 10, odst. 2 a 6 vyhlášky č. 35/1992 Sb., o mateřských školách.
- Takto realizovaná aktivita nevytváří vhodné podmínky k plnohodnotné účasti dětí ve všech dopoledních režimových činnostech programu mateřské školy.
- Při výchovně-vzdělávací činnosti pedagogické pracovníce mateřské školy vybírají finanční hotovost od rodičů na aktivity zprostředkované školou. Tato činnost je na úkor přímé práce s dětmi.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, školských a předškolních zařízení čj. 57/98-99/J.
- Povinná dokumentace školy dle § 45b zákona ČNR č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních ve znění pozdějších předpisů
- Výkaz o mateřské škole pro školní rok 1999/2000
- Koncepce školy
- Plány výchovně-vzdělávací práce
- Řídící dokumentace – plán kontrolní činnosti, záznamy z kontrol, řád školy, kritéria hodnocení pracovníků, hodnocení školního roku, rozvržení výchovné povinnosti pedagogických pracovníků a pracovní doby ostatních zaměstnanců

ZÁVĚR

Realizace výchovně-vzdělávacího programu je převážně v souladu s deklarovaným programem. Plánování výchovně-vzdělávací činnosti školy je spíše nadprůměrné, průměrnou úroveň má oblast podmínek, motivace a hodnocení dětí, interakce a komunikace. Citelně slabá místa vykazuje příprava vyučujících na výchovně-vzdělávací proces, organizace, formy a metody výchovně-vzdělávací činnosti, spontánní a řízené činnosti.

Odborné a pedagogické řízení postrádá plnohodnotné a důsledné využití všech efektivních nástrojů řízení. Pozitiva jsou v bezproblémovém zajištění organizačního provozu mateřské školy a vstřícných interpersonálních vztazích, výrazné nedostatky jsou v oblasti odborného vedení učitelek, systematické kontrole a hodnocení s funkční zpětnou vazbou. Velké rezervy jsou v odborné náročnosti na efektivitu a inovační změny výchovně-vzdělávacího procesu. Škola má stagnující tendenci.

Orientační kontrolou využívání finančních prostředků bylo zjištěno, že jsou finanční prostředky využívány převážně efektivně. Poskytovaný rozpočet umožňuje realizaci výchovně-vzdělávacího programu plně. Škola získává od rodičů další prostředky, kterými doplňuje realizaci vzdělávacího programu.

Na základě zjištěných skutečností - pozitiva a negativa zhruba v rovnováze- je úroveň výchovně-vzdělávací činnosti a řízení školy hodnocena jako průměrná.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektorka

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Dana Sedláčková

Dana Sedláčková v. r.

V Příbrami dne 21. ledna 2000

Datum a podpis ředitelky předškolního zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 26. ledna 2000

Razítko

Jitka Černá

Jitka Černá v. r.
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti předškolního zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka předškolního zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. Jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Příbram	25. února 2000	025 53a/00-1306
Zřizovatel Město Příbram	6. března 2000	025 53b/00-1306

Připomínky ředitelky předškolního zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly vzneseny